

BIDRAG TIL SAMLENOTAT

Dato 31. maj 2017
J. nr. 2017-6525

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser for så vidt angår tilgængelighedskrav til produkter og tjenesteydelser (tilgængelighedsdirektiv)

KOM(2015) 615 final

Revideret notat.

1. Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser for så vidt angår tilgængelighedskrav til produkter og tjenesteydelser.

Baggrunden for forslaget er todelt. For det første sigtes der mod at fremme vilkårene for erhvervsdrivende, som i dag står over for forskellige og ofte modstridende nationale tilgængelighedskrav, der forhindrer dem i at drage fordel af det indre markeds potentiale. For det andet skal forslaget støtte medlemsstaternes indsats for at leve op til deres nationale forpligtelser, og deres forpligtelser i medfør af De Forenede Nationers konvention om rettigheder for personer med handicap, i relation til tilgængelighed.

Formålet med forslaget er ifølge Kommissionen at bidrage til et velfungerende indre marked gennem indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser, ved fjernelse af barrierer for den frie bevægelighed for visse produkter og tjenesteydelser.

Forslaget har et bredt anvendelsesområde og omfatter en række forskelligartede varer og tjenesteydelser. Direktivforslagets beskrivelse af anvendelsesområde og definitioner er ikke skarp, og der er stadig en del udeståender i forhold til forslagets struktur. Overordnet set foreligger der dog fra dansk side en rimelig forståelse af direktivforslaget.

Grundet forslagets kompleksitet, brede anvendelsesområde og en række forståelsesmæssige udeståender kan der ikke foretages præcise beregninger af de økonomiske konsekvenser. Det vurderes dog, at forslaget vil medføre væsentlige økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet og for offentlige myndigheder.

Forslaget vil have lovgivningsmæssige konsekvenser inden for en række sektorer, herunder transport, E-handel, finansielle tjenester og audiovisuelle medietjenester.

Regeringen støtter helt overordnet intentionerne om at forbedre det indre markeds funktion og forebygge barrierer for den frie bevægelighed for produkter og tjenesteydelser. Det fremlagte forslag giver dog anledning til en lang række betænkeligheder, herunder særligt forslagets økonomiske konsekvenser. Regeringen lægger i den forbindelse betydelig vægt på, at forslagets nationale omkostninger minimeres mest muligt, og at forslaget ikke pålægger erhvervslivet eller staten nye økonomiske byrder i form af krav til tilgængelighed i forhold til den i dag forventede udvikling.

Det maltesiske formandskab har præsenteret flere kompromisforslag, senest den 24. maj 2017, som på en række områder imødekommer de danske bekymringer. Formandskabet har sat tilgængelighedsdirektivet på EPSCO-rådsmødet den 15. juni til fremskridtsrapport.

Der er oversendt grund og nærhedsnotat d. 7. januar 2016 samt supplerende grund- og nærhedsnotat d. 22. januar 2016. Der er forud for EPSCO rådsmøde d. 16. juni 2016 oversendt samlenotat d. 2. juni 2016 og revideret samlenotat d. 7. juni 2016. Der er forud for EPSCO rådsmøde den 8. december 2016 oversendt samlenotat den 17. november 2016.

2. Baggrund

Det skal indledningsvis oplyses, at der i hele dette dokument tages udgangspunkt i *Kommissionens direktivforslag* af 2. december 2015. Det maltesiske formandskab har udsendt flere *kompromisforslag*, senest den 24. maj 2017, men da forhandlingerne stadig pågår er det vurderet mest hensigtsmæssigt at tage udgangspunkt i Kommissionens forslag. Hvor det er relevant, anføres det, hvordan den aktuelle forhandlingssituation ser ud, og den samlede status på forhandlinger om et kompromisforslag fremgår under pkt. 9-10.

Kommissionen har ved KOM(2015) 615 final af 2. december 2015 fremsendt forslag om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser for så vidt angår tilgængelighedskrav til produkter og tjenesteydelser. Forslaget er oversendt til Rådet den 3. december 2015 i dansk sprogversion. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 114, om harmonisering af medlemsstaternes lovgivninger vedrørende det indre markeds funktion.

Forslaget skal vedtages af Rådet og Europa-Parlamentet efter den almindelige lovgivningsprocedure¹. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

---

¹ Artikel 294 i Traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde

Baggrunden for forslaget er et ønske om at sikre en indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om tilgængelighedskravene til produkter og tjenesteydelser. Dette ønske begrundes med to forhold. For det første sigtes der mod at fremme vilkårene for erhvervsdrivende, som i dag står over for forskellige og ofte modstridende nationale tilgængelighedskrav, der forhindrer dem i at drage fordel af det indre markedes potentiale. For det andet skal direktivforslaget støtte medlemsstaternes indsats for at leve op til deres nationale forpligtelser, og deres forpligtelser i medfør af De Forenede Nationers konvention om rettigheder for personer med handicap, i relation til tilgængelighed.

I forslaget fremhæves det, at der i 2020 vil være ca. 120 mio. personer i Den Europæiske Union med flere og/eller mindre handicap.

3. Formål og indhold

Ifølge Kommissionen er formålet med forslaget at bidrage til et velfungerende indre marked gennem indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser gennem fjernelse af barrierer for den frie bevægelighed for visse tilgængelige produkter og tjenesteydelser. Dette vil forbedre adgangen til tilgængelige produkter og tjenesteydelser på det indre marked.

Kommissionen bemærker, at efterspørgslen efter tilgængelige produkter og tjenesteydelser er stor, og antallet af borgere med handicap og/eller funktionelle begrænsninger vil stige betydeligt med EU's befolknings aldring. Et miljø, hvor produkter og tjenesteydelser er mere tilgængelige, fremmer et mere inkluderende samfund og en uafhængig tilværelse for borgere med handicap.

Anvendelsesområde i Kommissionens forslag

Forslaget finder anvendelse på følgende produkter:

- a) computerhardware til generelle formål og operativsystemer
- b) følgende selvbetjeningsterminaler:
  - i) pengeautomater
  - ii) billetautomater
  - iii) selvbetjeningsautomater til check-in.
- c) forbrugerterminaludstyr med avanceret databehandlingskapacitet til telefontjenester
- d) forbrugerterminaludstyr med avanceret databehandlingskapacitet relateret til audiovisuelle medietjenester.

Forslaget finder anvendelse på følgende tjenesteydelser:

- a) telefontjenester, herunder alarmopkald og -tjenester, og relateret forbrugerterminaludstyr med avanceret databehandlingskapacitet
- b) audiovisuelle medietjenester og relateret forbrugerudstyr med avanceret databehandlingskapacitet
- c) fly-, bus-, tog- og søtransport
- d) banktjenester

- e) e-bøger
- f) e-handel.

Forslaget finder anvendelse på følgende andre EU-retsakter:

- a) offentlige kontrakter og koncessioner, der er omfattet af direktiv 2014/23/EU, direktiv 2014/24/EU og direktiv 2014/25/EU.
- b) udarbejdelse og gennemførelse af programmer i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1303/2013 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond, og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1304/2013.
- c) udbudsprocedurer vedrørende offentlig personbefordring med jernbane og ad vej i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1370/2007.
- d) transportinfrastruktur i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1315/2013.

| Medlemsstaterne kan beslutte, at forslaget finder anvendelse på byggeområdet.

Definitioner

Ifølge kommissionens forslag defineres personer med et handicap således:

Borgere med handicap defineres i direktivforslaget som *”personer med en langvarig fysisk, psykisk, intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelse, som i samspil med forskellige barrierer kan hæmme dem i fuldt og effektivt at deltage i samfundslivet på lige fod med andre.”*

Borgere med funktionelle begrænsninger defineres i direktivforslaget som *”personer med en fysisk, psykisk, intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelse, aldersrelateret handicap eller andre permanente eller midlertidige legemlige begrænsninger, som i samspil med forskellige barrierer medfører, at deres adgang til produkter og tjenesteydelser begrænses, og at sådanne produkter og tjenesteydelser skal tilpasses disse personers særlige behov.”*

Overgangsbestemmelser

I forslaget sondres der mellem *produkter og tjenesteydelser*. Kommissionen anfører om tidsplanen for gennemførelse af forslaget, at forpligtelser vedrørende tilgængelighed udelukkende påvirker nye produkter, der bringes på markedet efter ikrafttrædelsesdatoen af direktivet. I forhold til tjenesteydelser vil kravene finde anvendelse efter forslagets vedtagelse, når servicen ydes. Der stilles i forslaget krav om, at selvbetjeningsterminaler skal være tilgængelige i overensstemmelse med kriterierne i direktivforslaget 6 år efter direktivet træder i kraft. Dette indebærer en betydelig risiko for, at allerede eksisterende fuldt funktionelle terminaler, der ikke lever op til direktivets kriterier, enten vil skulle ændres, udskiftes eller fjernes. En tilsvarende problematik ses i forhold til den offentlige alarmtjeneste 112, hvor det nuværende opkaldssystem ikke

umiddelbart lever op til de tilgængelighedskrav, der lægges op til i det seneste kompromisforslag.

I praksis vil en del af de nævnte selvbetjeningsterminaler dog også være tjenesteydelser, hvorfor fx billetautomater formentlig skal udskiftes straks efter direktivets vedtagelse.

Tilgængelighedskrav i andre EU-retsakter

Der henvises i forslaget til en række andre EU-retsakter, hvori der fremgår overordnede bestemmelser om tilgængelighed. Når der i disse skal fastsættes nærmere tekniske specifikationer/tilgængelighedskrav skal kravene i bilag 1, sektion 9 i tilgængelighedsdirektivet anvendes. Sektion 9 i bilaget indeholder krav til konstruktion og produktion samt brugergrænseflade og funktionel udformning af produkter, krav til tjenesteydere om at sikre tilgængelighed til produkter, samt køretøjer, fartøjer og udstyr samt til det bebyggede miljø tilgængeligt. Det drejer sig blandt andet om følgende EU-lovgivning:

Koncessionsdirektivet²

I forhold til tilgængelighedskrav indeholder koncessionsdirektivet i artikel 36 en beskrivelse af, hvorledes de tekniske og funktionelle krav kan angives. Heraf fremgår det, at en koncessions *"karakteristika kan f.eks. omfatte kvalitetsniveauer, miljø- og klimapræstationer, udformning til alle behov (herunder adgang for handicappede)"*. Endvidere fremgår det af præambelbetragtning nr. 66, at ordregivere i de tekniske specifikationer kan angive krav såsom adgangsmuligheder for handicappede eller design for samtlige brugere. Koncessionsdirektivet er implementeret ved bekendtgørelse.

Udbudsdirektivet³

Udbudsdirektivet er implementeret i udbudsloven, der indeholder en bestemmelse, hvorefter ordregivere som udgangspunkt, ved alle indkøb der er beregnet til anvendelse af fysiske personer, skal fastsætte de tekniske specifikationer under hensyntagen til adgangsmuligheder for handicappede eller design for samtlige brugere. Ordregiveren skal i denne forbindelse henvise til de pågældende EU-regler. I praksis vil det betyde, at i alle udbud af kontrakter efter udbudsloven, skal tilgængelighedskravene i forslaget indarbejdes, hvis kontrakten omfatter fysiske personer.

Forsyningsvirksomhedsdirektivet⁴

Tilgængelighedskravene finder anvendelse, når ordregivende myndighed, jf. artikel 60 i forsyningsvirksomhedsdirektivet, fastsætter tekniske specifikatio-

---

² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/23/EU af 26. februar 2014 om tildeling af koncessionskontrakter.

³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/24/EU af 26. februar 2014 om offentlige udbud.

⁴ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/25/EU af 26. februar 2014 om fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester

ner vedr. tilgængelighed i udbud om anskaffelse gennem en vareindkøbs-, bygge-, og anlægs-, eller tjenesteydelseskontrakt af bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser.

PSO-forordningen⁵

De tilgængelighedskrav, der er fastsat i forslagets bilag 1, sektion 9 finder anvendelse ved fastsættelse af tilgængelighedskravene vedr. sociale kriterier og kvalitetskriterier, der er fastsat af de kompetente myndigheder i udbud efter PSO-forordningen. Det betyder, at når offentlige myndigheder beslutter at etablere krav om tilgængelighed i PSO-kontrakter, vil de skulle anvende de krav, der er fastsat i direktivforslagets bilag 1, sektion 9. Bilaget indeholder også krav til køretøjer og det bebyggede miljø.

TEN-T forordningen⁶

De tilgængelighedskrav, der er fastsat i direktivforslaget finder anvendelse på transportinfrastruktur i overensstemmelse med TEN-T forordningen. Direktivforslaget omfatter også retningslinjerne for TEN-T vedr. tilgængelighed for alle brugere. Det betyder, at man ved implementering af retningslinjerne for design og konstruktion af transportinfrastruktur på TEN-T-nettet skal overholde de krav, der er fastsat i direktivforslagets bilag 1, sektion IX.

I Danmark består TEN-T-nettet af et vidtforgrenet net af veje og jernbane, 22 havne (snart 26), fire lufthavne og tre godsbaneterminaler. Det vurderes, at de foreslåede tilgængelighedskrav i direktivet vil medføre et øget omkostningsniveau, i forbindelse med, at transportinfrastrukturen på TEN-T-nettet i Danmark skal tilpasses med henblik på at opfylde kravene.

Markedsovervågning og CE-mærkning

Der stilles i forslaget krav om, at en producent skal CE-mærke produkter omfattet af forslaget for derved at erklære produktets overensstemmelse med de i direktivet stillede tilgængelighedskrav. CE-mærkning i direktivet er underlagt de generelle principper for CE-mærkning i henhold til gældende regler⁷. Forslaget pålægger endvidere importører og distributører at sikre, at produkter er CE-mærket, før produkter bringes på marked.

I forslaget stilles endvidere krav om, at medlemsstaterne udpeger markeds- overvågningsmyndigheder, som skal være ansvarlige for overholdelse af direktivets anførte krav.

Det bebyggede miljø

⁵ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1370/2007 af 23. oktober 2007 om offentlig personbefordring med jernbane og ad vej

⁶ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1315/2013 af 11. december 2013 om Unionens retningslinjer for udvikling af det transeuropæiske transportnet

⁷ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 765/2008 af 9. juli 2008 om kravene til akkreditering og markedsovervågning i forbindelse med markedsføring af produkter

Forslaget indeholder en bestemmelse om, at medlemslandene kan vælge at pålægge erhvervsdrivende at overholde tilgængelighedskravene i bilag 1, sektion 10 i forhold til det bebyggede miljø. Kombineret med bestemmelserne om gennemførelsesretsakter vil Kommissionen fremadrettet få kompetence til at fastsætte tekniske standarder og specifikationer vedr. det bebyggede miljø.

Gennemførelsesretsakter

Ifølge forslaget, er det overladt til Kommissionen gennem gennemførelsesretsakter at sikre, at tilgængelighedsdirektivet anvendes ens i alle medlemsstater ved at fastsætte harmoniserede tekniske standarder og specifikationer. Der bliver ført kontrol med Kommissionens gennemførelsesretsakter af komiteer bestående af embedsmænd og eksperter fra medlemslandene. Et forslag fra Kommissionen skal forelægges en komité, før den vedtages.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF art. 294) medlovgiver.

Europa Parlamentet har i april 2016 afgivet en indledende vurdering af Kommissionens konsekvensanalyse til direktivforslaget. Det fremgår bl.a. af vurderingen, at konsekvensanalysen ikke er klar og tydelig, at der er brugt gammel data, og at det havde været hensigtsmæssigt, hvis sociale hensyn havde været udforsket yderligere som modvægt til konsekvensanalysens økonomiske fokus.

Morten Løkkegaard (ALDE) er Europa Parlamentets ordfører på tilgængelighedsdirektivet. Den 6. januar 2017 har han offentliggjort sit udkast til rapport om direktivforslaget. I rapporten foreslås mikrofirmaer undtaget, definitionerne er blevet skarpere, der foreslås længere implementeringsperiode etc.

Det væsentligste i rapporten er dog nok, at det foreslås, at fremfor at der fastsættes detaljerede tekniske krav til produkter og tjenesteydelser, skal der i stedet fokuseres på, hvad det er for nogle oplysninger m.m., den handicappede skal kunne modtage, og at der i øvrigt er teknologisk metodefrihed til at opnå dette.

Siden offentliggørelsen af Løkkegaards rapport i januar har rapporten været diskuteret i forskellige udvalg i Europa Parlamentet, og Løkkegaard har modtaget ændringsforslag og kompromisforslag til rapporten. Den 25. april 2017 blev rapporten vedtaget i udvalget om det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse (IMCO), hvor 20 stemte for, ingen stemte imod og 17 afstod fra at stemme. Det vides ikke, hvornår forslaget skal behandles på Europa-Parlamentets plenarforsamling. Når forslaget er vedtaget på plenarforsamlingen, er Europa-Parlamentet klar til at starte forhandlinger med Rådet.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen har vurderet, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Det er Kommissionens opfattelse, at nationale tiltag ikke i tilstrækkelig grad kan sikre en indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes foranstaltninger og en harmoniseret tilgang. Ifølge Kommissionen skaber forskelle i medlemsstaternes fremgangsmåder barrierer og lægger byrder på de virksomheder, der forsøger at interagere på tværs af grænserne.

Kommissionen fremhæver, at tiltag på EU-plan vil respektere nærhedsprincippet ved at fokusere på de produkter og tjenesteydelser, for hvilke der foreligger klare beviser for et betydeligt problem for det indre marked - fordi forskellige nationale krav skaber hindringer for samhandelen. Medlemsstaterne skal fortsat være fuldt ansvarlige for reguleringen af tilgængelighedskravene for andre produkter og tjenesteydelser.

Regeringen finder umiddelbart ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for at tilside-sætte Kommissionens vurdering af, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, se dog nærmere under pkt. 10 vedr. en række betænkeligheder.

6. Gældende dansk ret

E-handel(herunder e-bøger)

E-handelsdirektivet⁸ er gennemført i dansk ret ved e-handelsloven⁹. Selvom e-handelsdirektivet er et minimumsdirektiv, er e-handelsloven en ren gennemførelse af direktivet uden nationale særregler eller overimplementering.

Loven finder anvendelse på tjenester i informationssamfundet. Det vil sige tjenester med et kommercielt sigte, der stilles til rådighed online på en individuel anmodning fra en tjenestemodtager. Denne definition omfatter e-handel med varer og tjenesteydelser, herunder e-bøger.

Loven indeholder i § 7 en generel oplysningspligt, hvorefter en tjenesteyder skal give oplysning om følgende:

- den fysiske adresse, hvor tjenesteyderen er etableret,
- e-postadresse og eventuelt postadresse og andre oplysninger om tjenesteyderen, som gør det muligt at kontakte og kommunikere med tjenesteyderen,
- CVR-nummeret, hvis tjenesteyderen er registreret i Det Centrale Virksomhedsregister,
- tilhørsforhold til eventuelle godkendelsesordninger, herunder den relevante tilsynsmyndighed.

Dertil kommer nogle specifikke bestemmelser om lovregulerende erhverv.

⁸ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/31/EF af 8. juni 2000 om visse retlige aspekter af informationssamfundstjenester, navnlig elektronisk handel, i det indre marked («Direktivet om elektronisk handel»).

⁹ Lov nr. 227 af 22. april 2002

Lovens § 8 bestemmer, at hvis der gives oplysning om en pris for en informationsfundstjeneste, skal prisen angives klart og tydeligt. Det skal endvidere fremgå, hvorvidt prisen er inklusive afgifter og leveringsomkostninger.

Lovens § 9 indeholder et krav om, at al kommerciel kommunikation skal kunne identificeres som kommerciel kommunikation (fx reklamer), samt at det klart skal fremgå, på hvis vegne den kommercielle kommunikation udsendes.

Lovens § 10 indeholder krav om tjenesteyders oplysningspligt om følgende inden en ordre afgives:

- de forskellige tekniske led i forbindelse med kontraktens indgåelse,
- hvorvidt den indgåede kontrakt opbevares af tjenesteyderen, og om den er tilgængelig,
- de tekniske hjælpværktøjer til at finde og rette indtastningsfejl og
- de sprog, kontrakten kan indgås på.

En tjenesteyder skal endvidere angive, hvilke relevante adfærdskodekser tjenesteyderen er tilsluttet og den elektroniske adgang til disse.

Finansielle tjenester

Der stilles ikke i dag lovgivningsmæssige krav til den fysiske udformning af pengeautomater. Det er således op til pengeinstitutterne selv at beslutte design og det fysiske udtryk for sådanne automater.

Bankers hjemmesider og netbanker er heller ikke underlagt krav om tilgængelighed for personer med handicap, og dermed heller ikke til tilgængeligheden af banktjenester.

Finans Danmark er på løbende basis i dialog med handicaporganisationerne om at sikre den størst mulige tilgængelighed for personer med fysiske handicap adgang til pengeinstitutternes filialer, pengeautomater og til de elektroniske banktjenester, som pengeinstitutter udbyder.

Audiovisuelle medietjenester

Audiovisuelle medietjenester (dvs. traditionelt tv og tv-lignende on demand-tjenester) reguleres i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed¹⁰ og bekendtgørelser udstedt i medfør heraf. Der er ikke fastsat regler om tilgængelighedskrav til audiovisuelle medietjenester, herunder oplysningskrav om tilgængelighed.

Elektroniske kommunikationstjenester, herunder alarmopkald og -tjenester
Elektroniske kommunikationstjenester, jf. direktiv 2002/21/EF (rammedirektivet) artikel 2, litra c, er reguleret i teleloven¹¹, samt i bekendtgørelser udstedt i medfør heraf.

¹⁰ Lovbekendtgørelse nr. 255 af 20. marts 2014, som ændret ved lov nr. 1517 af 27. december 2014.

¹¹ Lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, jf. lovbekendtgørelse nr. 128 af 7. februar 2014 med senere ændringer.

Telelovens § 4, stk. 5 og 6, samt § 5, giver mulighed for at udstede regler om bl.a. udbydere af telefontjenesters oplysningsforpligtelser samt om krav til udbydere af teleterminaludstyr, der anvendes til mobilkommunikationstjenester, med henblik på at sikre grundlæggende slutbrugerrettigheder. Telelovens § 4, stk. 5 og 6, samt § 5, er ikke blevet brugt til at fastsætte tilgængelighedskrav.

Opkald til det fælleseuropæiske alarmnummer 112 er reguleret i forsyningspligtsdirektivet 2002/22/EF, der bl.a. kræver, at opkald til alarmtjenesten skal være gratis, og at teleselskaber skal videregive lokaliseringsoplysninger til alarmtjenesten. Disse krav er implementeret ved lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Forsyningspligtsdirektivet fastsætter endvidere, at medlemsstaterne i fornødent omfang skal træffe særlige foranstaltninger for, at handicappede sikres en tilsvarende adgang til offentlige alarmtjenester som andre, jf. artikel 7, stk. 1. Medlemsstaterne skal herudover sikre, at opkald til det fælleseuropæiske alarmnummer 112 besvares hensigtsmæssigt og håndteres bedst muligt i forhold til den måde, de nationale alarmsystemer er tilrettelagt på, og inden for nettenes tekniske muligheder, jf. artikel 26, stk. 3.

Alarmtjenesten 112 drives af henholdsvis Rigspolitiet og Hovedstadens Beredskab. Det er muligt at kontakte Rigspolitiets alarmtjeneste via telefonopkald. Endvidere kan døve og hørehæmmede via Danske Døves Landsforbund eller det lokale høreinstitut efter behov og forespørgsel få udleveret et hemmeligt telefonnummer, der gør det muligt i nødstilfælde at sende en sms, som kan læses og besvares af 112. Det er ikke muligt at kontakte alarmtjenesten på anden vis, f.eks. videoopkald.

Søtransport

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) Nr. 1177/2010 om passagerers rettigheder ved sørejser og rejser på indre vandveje indeholder regler om ikke-diskrimination af og assistance til handicappede og bevægelseshæmmede. Forordningen, som gælder direkte i Danmark, har med udspring i artikel 9 i De Forenede Nationers konvention om handicappedes rettigheder sigte på at give handicappede og bevægelseshæmmede samme mulighed for at deltage i sørejser og rejser på indre vandveje som alle andre borgere.

Efter forordningens artikel 9 skal transportører og terminaloperatører således sikre, at der findes eller fastsættes ikke-diskriminerende og relevante standarder og retningslinjer for og oplysninger om havneterminalers og skibes tilgængelighed, herunder deres faciliteter for handicappede og bevægelseshæmmede (adgangsbetingelser). Transportører og terminaloperatører skal endvidere gøre adgangsbetingelserne offentligt tilgængelige fysisk eller på internettet, idet der i denne henseende skal tages særligt hensyn til handicappedes og bevægelseshæmmedes behov. Transportører, rejseagenter og rejsearrangører skal endelig

sikre, at alle relevante oplysninger, herunder onlinereservation og -information, om befordringsbetingelserne, oplysninger om rejsen samt adgangsbetingelserne er til rådighed i en form, der er egnet og tilgængelig for handicappede og bevægelseshæmmede.

Efter sølovens¹² § 440 kan erhvervs- og vækstministeren fastsætte regler med henblik på opfyldelse og anvendelse af forordning nr. 1177. Bemyndigelsen er udnyttet ved bekendtgørelse nr. 74 af 29. januar 2013 om skibspassagerers rettigheder med senere ændring. Bekendtgørelsen indeholder bl.a. straf- og påbudsbestemmelser i forhold transportører, rejseagenter, rejsearrangører og billetudstedere, som overtræder forordningen, herunder dennes regler om ikke-diskrimination af og assistance til handicappede og bevægelseshæmmede.

Bekendtgørelse nr. 491 af 13. maj 2014 (Meddelelser fra Søfartsstyrelsen B, teknisk forskrift om skibes bygning og udstyr mv.) samt bekendtgørelse nr. 556 af 26. maj 2011 (Meddelelser fra Søfartsstyrelsen D, teknisk forskrift for skibes bygning og udstyr mv., passagerskibe i national fart), gør IMO's cirkulære 735 (MSC/735) af 24. juni 1996 vedrørende design og drift af passagerskibe, så de imødekommer ældre og handicappede personers behov, obligatorisk på danske passagerskibe og højhastighedspassagerfartøjer, der benyttes til offentlig transport, og hvis køl er lagt, eller som er på et lignende konstruktionsstadium, den 1. oktober 2004 eller senere samt tillige ved ombygning af danske passagerskibe og højhastighedsfartøjer, der benyttes til offentlig transport, og hvis køl er lagt, eller som er på et lignende konstruktionsstadium, før den 1. oktober 2004, i det omfang dette er økonomisk rimeligt og gennemførligt (de to bekendtgørelses kapitler II-3, regel 26 hhv. regel 28).

Bestemmelserne i bekendtgørelsen vedrørende passagerskibe i national fart er i øvrigt fastsat i medfør af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/45/EF af 6. maj 2009 om sikkerhedsregler og -standarder for passagerskibe, som ligeledes gør IMO-cirkulæret obligatorisk på de nævnte forudsætninger. Det følger blandt andet af IMO-cirkulæret, at generel information om tjenesteydelsen samt om assistance til ældre og handicappede på en bestemt rute skal gøres tilgængelige for offentligheden og potentielle passagerer, og at sådanne oplysninger skal stilles til rådighed i formater, der er egnede for personer med nedsat syn, for eksempel stor skrift og lyd gengivelse.

Endelig indeholder bekendtgørelse nr. 11447 af 18. august 2000 bestemmelser om indretning af passagerskibe med henblik på adgang for passagerer med handicap.

Flytransport

For så vidt angår tilgængelighed på luftfartsområdet er dette område omfattet af forordning nr. 1107/2006 af 5. juli 2006 om handicappede og bevægelseshæmmede personers rettigheder, når de rejser med fly. Ifølge disse regler er

---

¹² LBK nr. 75 af 17. januar 2014

der pålagt lufthavne og luftfartsselskaber forpligtelser i henhold til handicappede og bevægelseshæmmede personers (PRM) rejse med fly.

Lufthavnens forvaltningsorgan er, jf. ovenstående, ansvarlige for at sikre, at der ydes den i bilag 1 til forordningen nævnte bistand til personer med et handicap, når de rejser med fly. Bilag I nævner en række forhold, bl.a. bistand til personer med et handicap til at bevæge sig fra flyets dør til plads i flyet, bistand til at gå om bord under anvendelse af elevatorer eller kørestole m.m. Forordningen indeholder ikke tekniske krav til lufthavnen om, hvorledes denne bistand udføres.

Luftfartsselskaberne skal i henhold til bilag 2 til forordningen yde omkostningsfri bistand til en person med et handicap. Her er bl.a. tale om transport af medicinsk udstyr, transport af højst 2 stk. hjælpemidler pr. person (forudsat at der er givet 48 timers varsel), formidling af væsentlige oplysninger, der vedrører en flyvning, tilpasning af siddepladsen i flyet, bistand til toiletfaciliteter mm.

Der er ingen tekniske krav i forordningen om flys handicapvenlige indretning i forbindelse med en flyrejse. Et luftfartsselskab kan endvidere kun af sikkerhedsmæssige årsager eller på grund af tekniske begrænsninger nægte, at en person med et handicap kan reservere eller gå om bord et fly. Luftfartsselskaber, deres agenter eller rejsearrangører skal desuden træffe alle fornødne foranstaltninger til at modtage personer med et handicap på alle deres salgssteder og yde bistand, også ved telefonsalg og internetsalg.

Bustransport

Tilgængelighed på busområdet er reguleret i buspassagerrettighedsforordningen¹³. Anvendelsesområdet for forordningen gælder for busrejser, når passagerernes påstignings- eller udstigningssted er beliggende på en medlemsstats område, og når den planlagte rejseafstand er 250 km eller mere.

Forordningen giver passagererne en række rettigheder, herunder ret til information, før og under rejsen samt ret til information om rettigheder. Endvidere foreskriver forordningen at der skal oprettes en national overvågningsmyndighed. En del af forordningen omhandler desuden handicappede og bevægelseshæmmede, og det fremgår, at medlemsstaterne har pligt til at udpege busterminaler (Danmark har udpeget Aarhus), hvor handicappede og bevægelseshæmmede skal ydes assistance. Dertil kommer, at forordningen foreskriver, at transportørerne skal yde gratis assistance til handicappede og bevægelseshæmmede ved ombordstigning samt i bussen, hvis der er personale udover chaufføren tilstede.

---

¹³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 181/2011 af 16. februar 2011 om buspassagerers rettigheder.

Ved busrejser som er mindre end 250 km gælder en række minimumskrav til fx information.

Som det ses giver forordningen altså passagererne en række rettigheder vedr. fx assistance og information, men den anviser ikke tekniske krav til, hvordan denne information skal leveres, eller hvilke krav der er til assistancen.

Jernbanetransport

Tilgængelighed på jernbaneområdet er reguleret i jernbanepassagerrettighedsforordningen¹⁴. Anvendelsesområdet for forordningen gælder alle togrejser i Danmark.

Forordningen giver passagererne en række rettigheder, herunder ret til information, før og under rejsen samt ret til information om rettigheder. Endvidere foreskriver forordningen, at der skal oprettes en national overvågningsmyndighed. En del af forordningen omhandler desuden handicappede og bevægelseshæmmede, og det fremgår, at transportørerne skal yde gratis assistance til handicappede og bevægelseshæmmede på stationer og i toget.

Som det ses giver forordningen altså passagererne en række rettigheder vedr. fx assistance og information, men ikke tekniske krav til hvordan denne information skal leveres eller hvilke krav der er til assistancen. Forordningen stiller dog et krav om anvendelse af TSI for bevægelseshæmmede personer (TSI PRM) – dvs. tekniske krav – på stationer, perroner og i tog.

Udover jernbanepassagerrettighedsforordningen findes der også tilgængelighedsregler på jernbaneområdet i:

- Interoperabilitetsdirektivet¹⁵
- TSI TAP¹⁶.
- TSI PRM¹⁷

Ovenstående regelsæt skal sikre, at stationer, perroner og tog er indrettet således, at de er tilgængelige, og at adgang for handicappede og bevægelseshæmmede personer sker på lige fod med andre.

De to forordninger om TSI'er udmønter interoperabilitetsdirektivets overordnede krav, og de indeholder en række tekniske krav til indretning af stationer, perroner og tog, herunder informationssystemer, samt jernbanevirksomheders

¹⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1371/2007 af 23. oktober 2007 om jernbanepassagerers rettigheder og forpligtelser

¹⁵ Direktiv nr. 2008/57 af 17. juni 2008 om interoperabilitet i jernbanesystemet.

¹⁶ Forordning nr. 454/2011 af 5. maj 2011 om den tekniske specifikation for interoperabilitet gældende for delsystemet trafiktelematik for persontrafikken i det transeuropæiske jernbanesystem (TSI TAP)

¹⁷ Forordning nr. 1300/2014 af 18. november 2014 om den tekniske specifikation for interoperabilitet gældende for tilgængelighed for handicappede og bevægelseshæmmede personer i EU's jernbanesystem (TSI PRM).

håndtering af oplysninger om befordring af og assistance til bevægelseshæmmede og at oplysninger herom stilles til rådighed for passagerer.

TSI PRM foreskriver desuden, at stationsledere og operatører skal aftale, hvordan der tilbydes assistance og alternativ transport i overensstemmelse med passagerrettighedsforordning, således at det ligger klart, hvem der er ansvarlig for assistance og for alternativ transport.

Interoperabilitetsdirektivet og TSI PRM gælder for alle togrejser i Danmark undtagen bybaner (S-tog, letbaner og metro), hvorimod TSI TAP gælder på TEN-T nettet, hvilket i praksis betyder, at privatbaner og Arrivas net samt bybaner er undtaget. Jernbanepassagerrettighedsforordningen gælder som nævnt for alle togrejser.

Byggeri

Tilgængelighed til byggeriet for mennesker med handicap reguleres gennem byggeloven¹⁸ og udmøntes i bygningsreglementet. Det fremgår af byggelovens formålsparagraf, at et af lovens formål er at fremme handicapvenlig indretning af bebyggelse.

Byggeloven gælder ved opførelse af nye bygninger, herunder tilbygninger, ombygninger i eksisterende bygninger, samt væsentlige ændringer i benyttelsen af bebyggelsen.

Der er ikke i dag, udover nogle krav i udbudsreglerne m.m., harmoniserede regler for tilgængelighed til byggeriet på fællesskabsniveau. Kravene i det danske bygningsreglement har alene hjemmel i byggeloven.

Der har gennem en årrække været forhandlet om et ligestillingsdirektiv, der skal sikre ligestilling på baggrund af seksualitet, religion, race, handicap m.v. Tilgængelighed har indgået i disse forhandlinger, hvor et forslag om at tilgængeliggøre den eksisterende bygningsmasse inden for en tidsramme på 15-20 år har været bragt frem. Dette har en lang række medlemsstater, herunder Danmark argumenteret imod. Et obligatorisk krav om at tilgængeliggøre det eksisterende byggeri vil indebære store udgifter for bygningsejerne. Der har hidtil ikke kunnet opnås enighed om et sådant direktiv.

Det bemærkes, at det fremgår af forslaget til tilgængelighedsdirektiv, at uagtet de fakultative bestemmelser i direktivforslaget i forhold til tilgængelighed til byggeri, så fastholdes i forbindelse med offentlige kontrakter og koncessioner tilgængelighedskrav til byggeri ved udbud.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser:

---

¹⁸ LBK nr. 1178 af 23. september 2016

Det kan overordnet konstateres, at forslaget vil medføre behov for regulering på en lang række områder, og det kan ikke udelukkes, at der vil være yderligere lovgivningsmæssige konsekvenser, end hvad der fremgår nedenfor.

Når der ses på den aktuelle forhandlingssituation vurderes dog realistisk, at der vil være behov for mindre regulering, end hvad der fremgår nedenfor, da forslagets anvendelsesområde indskrænkes væsentligt i det seneste kompromisforslag, jf. pkt. 9.

Finansielle tjenester

Da der ikke i dag findes regulering af tilgængelighed i den finansielle lovgivning, vil der skulle indføres regler herom for så vidt angår pengeautomater og banktjenester.

Audiovisuelle medietjenester

En vedtagelse af forslaget, for så vidt angår tilgængelighedskrav til audiovisuelle medietjenester, vil få lovgivningsmæssige konsekvenser. De audiovisuelle medietjenester er dog udgået af det seneste kompromisforslag.

Tilgængelighed af offentlige organers websteder

Europa-Kommissionen har ud over nærværende forslag til tilgængelighedsdirektiv for så vidt angår tilgængelighedskrav til produkter og tjenesteydelser tidligere stillet forslag om direktiv om tilgængelighed af offentlige organers websteder (webdirektivet). Sidstnævnte er i dag vedtaget, hvorfor der pågår arbejde med lovgivning for nuværende. Direktivet skal være implementeret i national lovgivning senest den 23. september 2018.

Der kan være overlap mellem de to direktivforslag. Forslaget til tilgængelighedsdirektiv retter sig først og fremmest imod hardware o.l., og finder kun anvendelse på webbaseret indhold for primært private aktører; banktjenester, e-bøger og e-handel, mens webdirektivet primært er rettet imod offentlige myndigheder og webbaseret indhold. Det præciseres dog i forslaget til tilgængelighedsdirektiv, at tilgængelighedskravene i forslaget til webdirektivet vil ligge til grund for tilgængelighedskravene i forslaget til tilgængelighedsdirektiv for så vidt angår offentlige organers websteder. Potentielt gælder det "fly-, bus-, tog og søtransport", hvor websteder tilhørende mulige offentlige eller offentligretlige organer, eksplicit nævnes i forslaget til tilgængelighedsdirektiv. Endvidere har webdirektivet krav til mobile applikationer til smartphones og tablets, hvor der henvises til EN 301 549 herunder kapitlerne 9, 10 og 11, som således udvides til at dække andet end krav til websteder og deres indhold.

I direktivforslaget er der opstillet en række krav til de forskellige tjenesteydelser og områder. Disse krav er forskellige fra den gældende europæiske standard for tilgængelighedskrav ved indkøb af it-ydelser, EN 301 549, der benyttes i webdirektivet. Det er endnu ikke endeligt afklaret, hvilket af de to sæt af krav der vil være gældende.

Elektroniske kommunikationstjenester

En vedtagelse af forslaget for så vidt angår tilgængelighedskrav til telefontjenester m.m. vil få lovgivningsmæssige konsekvenser. Det vurderes bl.a., at det vil være nødvendigt at tilpasse teleloven samt afledt bekendtgørelsesregulering for at skabe hjemmel til at pålægge de berørte virksomheder oplysningskrav i overensstemmelse med direktivforslaget.

Søtransport

Der vurderes ikke umiddelbart at være behov for ændring af de love, som snævert set regulerer søfartsområdet, dvs. regler som primært vedrører sikkerhed til søs. Forslagets krav til websteder, tjenester til mobile enheder, billetsystemer, selvbetjeningsterminaler mv. går imidlertid videre end det, som traditionelt reguleres i søfartslovgivningen. Behovet for eventuel lovændring i relation hertil vil forudsætte en nærmere analyse.

I lyset af den omfattende EU- og internationale regulering om tilgængelighed for skibspassagerer med nedsat funktionsevne, som allerede findes, herunder navnlig de direkte gældende EU-regler om ikke-diskrimination af og assistance til handicappede og bevægelseshæmmede, som følger af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) Nr. 1177/2010 om passagerers rettigheder ved sørejser og rejser på indre vandveje, er det endvidere umiddelbart vurderingen, at der formentlig næppe vil være behov for andet end justeringer i diverse administrative forskrifter.

Det bemærkes i den forbindelse, at Danmarks Rederiforening og Bilfærgernes Rederiforening på frivillig basis har fået udarbejdet en fælles standard (SBI 2014:17), som giver retningslinjer for, hvordan passagerskibe kan indrettes, så de er ligeværdigt tilgængelige for alle uanset funktionsnedsættelse.

Luftfart-, jernbane- og bustransport

Fælles for luftfart-, jernbane- og busområdet er, at der med forslaget stilles nye og skærpede krav til de respektive operatører og infrastrukturforvaltere, samt til staten som markedsovervågningsmyndighed, hvorfor forslaget vil have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Idet der allerede eksisterer regler om handicaptilgængelighed på transportområdet for hhv. luftfart, jernbane og bus kan det ikke helt udelukkes, at der evt. vil være et mindre overlap med eksisterende lovgivning. Dette vurderes dog umiddelbart ikke at være tilfældet, og der arbejdes på at skabe klarhed i direktivforslaget så dobbeltregulering undgås.

Byggeri

For så vidt angår byggeri vurderes det, at forslaget i den nuværende form ikke vil have nationale lovgivningsmæssige konsekvenser i forhold til reguleringen af byggeriet, da bestemmelsen i direktivforslaget er fakultativ. Når der ses på

forhandlingsituationen, så konstateres det, at byggeområdet udgår af kompromisforslaget.

Administrative konsekvenser:

Generelt vurderes det, at forslaget vil medføre moderate administrative konsekvenser for erhvervslivet og offentlige myndigheder. De administrative konsekvenser, som er beskrevet nedenfor, vil dog formentlig mindskes i begrænset omfang, såfremt linjen i det nuværende kompromisforslag fastholdes.

De forventede *administrative* konsekvenser vil bestå i, at der stilles krav om at påføre oplysninger om de omfattede produkter og tjenesteydelsers anvendelse på selve produktet. Dette vil både betyde en administrativ omstillingsbyrde i form af ændringer af mærkning, brugsanvisninger og lignende, og samtidig vil nye produkter også løbende skulle påføres disse nye krav. Kravene indføres for at øge tilgængeligheden af produkterne for personer med funktionsnedsættelser.

Forslaget lægger endvidere op til at regulere adgangen til at kontakte alarmtjenester. I henhold til det seneste kompromisforslag skal alarmtjenester således kunne modtage bl.a. alarmopkald via videoopkald. Det vil kræve en ændring af opkaldssystemet hos alarmtjenesten 112. Endvidere må brugen af videoopkald antages at nødvendiggøre, at alarmtjenesten 112 bemannes 24 timer i døgnet med en tegnsprogstolk. Disse forhold må forventes at have administrative konsekvenser for det offentlige.

Der stilles i forslaget endvidere krav om, at medlemsstaterne udpeger de markedsovervågningsmyndigheder, der er ansvarlige for produkter og tjenesteydelsers overholdelse af tilgængelighedskravene. Kommissionen har tilkendegivet, at "markedsovervågningsmyndighed" i forslaget skal forstås i overensstemmelse med markedsovervågningsforordningen¹⁹. Forordningen indeholder bl.a. bestemmelser om oplysningspligt over for Kommissionen, varetagelse af markedsovervågningsopgaven herunder bestemmelser om markedsovervågningsforanstaltninger og sikring af tilstrækkelige ressourcer til markedsovervågningsmyndigheder.

Forslaget giver et vist spillerum for organisering af opgaven på nationalt plan. Implementering vil senest fra seks år efter vedtagelse medføre omkostninger i form af øgede tilsyns- og kontrolopgaver samt håndtering af klager og indberetninger. Det præcise omfang er på nuværende tidspunkt uvist, da det bl.a. vil afhænge af direktivforslagets endelige form og den fremtidige mængde af klager og indberetninger. På det foreliggende grundlag vurderes det fx, at markedsovervågningsopgaven for så vidt angår bestemmelserne om elektronisk

---

¹⁹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 765/2008 af 9. juli 2008 om kravene til akkreditering og markedsovervågning i forbindelse med markedsføring af produkter

kommunikation vil kræve mellem et kvart og et halvt årsværk for den udnævnte offentlige myndighed.

Side 18/34

Økonomiske konsekvenser

Baseret på Kommissionens direktivforslag forventes de økonomiske implementeringsudgifter for de offentlige myndigheder og erhverv, som har leveret estimater at ligge i intervallet 479 - 854 mio. kr. som følge af krav til ændring eller udskiftning af eksisterende produkter og tjenesteydelser. Der vil derudover være væsentlige årlige udgifter til drift og vedligehold for de berørte offentlige myndigheder og virksomheder. Estimatet er behæftet med meget stor usikkerhed.

Flere brancher har ikke leveret estimater, ligesom tilbagemeldingerne fra flere høringsparter har været, at det ikke er muligt at angive et estimat for, hvilke omkostninger det vil have, såfremt der som foreslået fastsættes tilgængelighedskrav til andre eksisterende EU-retsakter. Det må derfor forventes, at direktivforslagets reelle omkostninger er højere end ovenfor anført.

Den aktuelle forhandlingssituation i Rådet tyder dog på, at forslagets anvendelsesområde vil blive indskrænket, ligesom der vil blive fastsat længere overgangsordninger m.m. Dette vil alt andet lige betyde, at de økonomiske konsekvenser, som er anført nedenfor, muligvis mindskes. På busområdet er det fx beregnet, at såfremt linjen i de seneste forhandlingsudspil erstatter Kommissionens forslag, ville omkostningerne på busområdet falde fra de anførte 98-142 mio. kr. til 95-112 mio. kr. Herudover vurderer Finans Danmark, at udgifterne til pengeautomater ville falde fra 125 mio. kr. til 75 mio. kr. Da forhandlingssituationen løbende har udviklet sig meget, har det dog ikke været muligt at foretage en generel tværgående høring af forslagets økonomiske konsekvenser, da resultatet af høringen hurtigt ville være forældet.

Det skal understreges, at alle estimater, som er anført nedenfor, er foretaget af enten de berørte virksomheder eller deres brancheorganisationer, eller af de berørte statslige selskaber m.m. Alle parter, der har leveret estimater, har taget meget store forbehold.

E-handel

Forslaget forventes at have konsekvenser for erhvervslivet for at disse kan leve op til direktivets foreslåede krav. Der er dog i forslaget en række uklarheder, som gør det vanskeligt at estimere de nærmere erhvervsøkonomiske konsekvenser for danske e-handelsvirksomheder.

Erhvervsorganisationen Dansk Erhverv estimerer på baggrund af officielle tyske beregninger, at det i en dansk sammenhæng ville svare til ca. 340 mio. kr. i omstillingsomkostninger samt yderligere 12 mio. kr. i årlige omkostninger. Svenske beregninger med baggrund i den tyske metode indikerer et lavere beløb på ca. 50 mio. kr. i en dansk kontekst.

Baseret på det aktuelle kompromisforslag udgår mikrovirksomheder fra forslaget's anvendelsesområde fsva. e-handel, hvorfor dette alt andet lige vil betyde, at de økonomiske konsekvenser vil mindskes.

Finansielle tjenester

Forslaget om at stille krav til tilgængeligheden af pengeautomater og banktjenester vil have betydelige erhvervsøkonomiske konsekvenser.

I relation til pengeautomater stiller forslaget krav til indretning, uden dog på nuværende tidspunkt at specificere eventuelle tekniske krav nærmere. Det fremgår dog, at det eksempelvis kan være relevant at brugergrænsefladen sikrer kommunikation via mere end én sensorisk kanal, hvilket betyder, at der skal være en oplæsningsfunktion i pengeautomaten.

Der vil være tale om tilpasninger både i form af systemtilpasninger og fysiske ændringer. Der vil derudover kunne forekomme udfordringer med at opfylde kravene, idet ikke alle lokalplaner giver tilladelse til, at der bliver opsat ramper/opkørsler til pengeautomater.

Finans Danmark vurderer, at de gennemsnitlige ændringer pr. pengeautomat vil beløbe sig til ca. 50.000 kr. Da der er ca. 2.500 pengeautomater i Danmark betyder dette en forventet samlet omkostning på ca. 125 mio. kr. for sektoren.

I det seneste kompromisforslag er der dog lagt op til, at selvbetjeningsterminaler, herunder pengeautomater, kan benyttes i resten af deres levetid, dog maksimalt 15 år efter forslaget's ikrafttræden. Det betyder, at terminalerne ikke nødvendigvis skal udskiftes for at leve op til tilgængelighedsbestemmelserne, før de alligevel skal udskiftes, hvilket formentlig vil mindske de økonomiske omkostninger. Det betyder samtidig, at ovennævnte udgift strækker sig over en længere årrække.

Der stilles krav om tilgængelighed af websteder, der anvendes til levering af banktjenester og banktjenester til mobile enheder, med henblik på at maksimere anvendelsen for personer med funktionsnedsættelse. Der stilles bl.a. krav om, at brugerne kan opfatte, bruge og forstå indholdet og interaktionsformen samt krav om at sikre, at tjenesteydelserne er rettet mod behovene hos personer med funktionelle begrænsninger.

I forhold til net- og mobilbankløsninger er der ligeledes stor forskel på hvordan pengeinstitutterne vil skulle foretage ændringer afhængigt af de eksisterende løsninger.

Det vurderes, at der vil være behov for ændringer i bl.a. software i form af fleksible justeringer af layout tilpasset den enkelte kunde, hvilket vil medføre omkostninger i forhold til at ændre eksisterende løsninger og ved fremstilling af

fremtidigt indhold. Finans Danmark vurderer, at opgaverne fsva. netbank, mobilbank og pengeinstitutternes hjemmesider vil beløbe sig til mellem 50 og 75 mio. kr. for sektoren.

Audiovisuelle medietjenester

Forslaget lægger op til, at offentlige og private aktører skal levere audiovisuelle medietjenester – dvs. traditionelt tv og tv-lignende on demand-tjenester såsom ”catch-up”-tjenester og video on demand-tjenester (fx Netflix, HBO m.m.) på en sådan måde, at personer med funktionsnedsættelser, herunder personer med handicap, kan maksimere deres forventede anvendelse af de audiovisuelle medietjenester. Dette indebærer blandt andet, at leverandører af audiovisuelle medietjenester skal oplyse om tilgængelighedsfunktioner- og faciliteter, gøre websteder tilgængelige på en ensartet måde, der sikrer, at brugerne kan opfatte, bruge, og forstå indholdet, og i det hele taget have fokus på behovene hos personer med funktionelle begrænsninger.

Rækkevidden af flere af de foreslåede krav er fortsat vanskelige at opgøre. Her til kommer, at der endnu ikke foreligger en endelig oversigt over antallet af udbydere af audiovisuelle on demand-tjenester i Danmark.

Det betyder, at det fortsat er vanskeligt at vurdere forslaget statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser på det audiovisuelle område. Med en række forbehold og på grundlag af den nuværende forståelse af forslaget estimeres det, at forslaget i sin nuværende form for det audiovisuelle område vil kunne medføre direkte omkostninger for staten og erhvervet på ca. 80-90 mio. kr. samt ca. 30 mio. kr. i årlige drifts- og vedligeholdelsesomkostninger.

Det bemærkes, at det maltesiske formandskab efter ønske fra et stort flertal i Rådet har ladet tilgængelighedskrav til audiovisuelle medietjenester udgå fra det seneste kompromisforslag med henblik på at genindsætte tilgængelighedskrav til audiovisuelle medietjenester i forslaget til direktiv om ændring af direktiv om audiovisuelle medietjenester (AVMS-direktivet), jf. pkt. 9 nedenfor om forhandlingssituationen. Direktivforslagets økonomiske konsekvenser vil som følge heraf blive mindsket væsentligt.

Elektroniske kommunikationstjenester, herunder alarmopkald og -tjenester

Uagtet direktivets proportionalitetsbestemmelse vurderes det, at en stor del af telebranchen vil være omfattet af forslaget bestemmelser. Telebranchen har på nuværende tidspunkt ikke kunnet give et overblik over deres forventede efterlevelselsesomkostninger forbundet med tilgængelighedsdirektivet. Kommissionen har i sin konsekvensanalyse anslået, at den administrative byrde af forslaget for teleselskaber beløber sig til 80 arbejdstimer pr. selskab. Dette omfatter alene tilrådgivningsstillelse af information om tjenester og produkters tilgængelighed.

Kommissionens konsekvensanalyse adresserer ikke omkostningerne for tilpasning af hjemmesider, samt inklusion af funktioner, praksis, politikker og pro-

cedurer og ændringer i udførelsen af tjenesteydelser, der er rettet mod handicappede. I betragtning af ovenstående, samt at anvendelsen af direktivets undtagelsesbestemmelser ikke er entydig, kan der ikke på nuværende tidspunkt gives et fuldt ud underbygget estimat af implementeringsomkostningerne på teleområdet.

Bruger man imidlertid konsekvensanalysens beregningsmetode for de danske teleselskaber, anslås udgiften hertil at beløbe sig til ca. 2,25 mio. kr. Hertil kommer udgifter til tilpasning af hjemmesider, samt inklusion af funktioner, praksis, politikker og procedurer og ændringer i udførelsen af tjenesteydelser, der er rettet mod handicappede. Som det fremgår af ovenstående er dette estimat dog forbundet med en betydelig usikkerhed, men er under omstændighederne det bedst mulige bud.

Som tidligere anført lægges der endvidere op til at regulere adgangen til at kontakte alarmtjenester. Hvis alarmtjenesten 112 skal kunne modtage videoopkald, vil det kræve en ændring af opkaldssystemet, ligesom brugen af videoopkald antages at nødvendiggøre, at alarmtjenesten 112 bemannes 24 timer i døgnet med en tegnsprogstolk. Disse forhold må forventes at have betydelige økonomiske konsekvenser, som på nuværende tidspunkt skønnes vil medføre merudgifter for det offentlige på 2-15 mio. kr. Skønnet er dog forbundet med betydelig usikkerhed.

Søtransport

Forslaget forventes ud fra en foreløbig vurdering ikke at have væsentlige statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Den endelige vurdering vil imidlertid bero på en nærmere analyse af forslagets konkrete elementer, herunder ikke mindst i hvor høj grad den eksisterende regulering vedrørende tilgængelighed for skibspassagerer med nedsat funktionsevne, herunder den relevante EU- og internationale regulering, i forvejen tilgodeser direktivforslaget krav.

Der er i sektoren forskellige forhold, der skal iagttages for at sikre tilgængelighed i relation til direktivforslaget, og der er derfor stor forskel på, hvilke og hvor store ændringer der skal foretages, og dermed på hvilke omkostninger ændringerne indbefatter.

Baseret på den aktuelle forhandlingssituation vurderes det, at de økonomiske konsekvenser på søtransportområdet muligvis mindskes, da det seneste kompromisforslag bl.a. indeholder væsentligt længere overgangsordninger på søtransportområdet, samt en afgrænsning af, at tilgængelighedskravene kun skal gælde for passagertransport.

Flytransport

Forslaget vurderes at have omfattende erhvervsøkonomiske konsekvenser for lufthavne og luftfartselskaber, der pålægges nye tekniske krav til etablering af

websteder, tjenester til mobile enheder, intelligente billetsystemer, selvbetjeningsterminaler og billetautomater og selvbetjeningsautomater til check-in. Det er ikke muligt præcist at angive i hvilken størrelsesorden, da der er tale om teknologi, som endnu ikke er udviklet og krav, som ikke er endeligt specificeret.

Fastsættelsen af direktivets implementeringsfrist er fortsat genstand for forhandling. Denne har betydning for hvorledes, der kan tages hensyn til eksisterende materiels levetid, som har betydning for fastsættelsen af de økonomiske omkostninger.

Endeligt er det under afklaring, hvorvidt f.eks. hele eller dele af lufthavnes driftstilladelser/koncessioner kan blive omfattet af direktivets bestemmelser. Dette kan f.eks. få betydning i tilfælde hvor koncessionshaver får udført byggeprojekter af en tredjepart.

Etableringen af en markedsovervågningsmyndighed på lufttransportområdet forventes ikke at medføre væsentlige statsfinansielle omkostninger, såfremt denne opgave kan placeres hos Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen, som allerede nu håndterer klager relateret til flyrejser for personer med et handicap.

Baseret på den aktuelle forhandlingssituation vurderes det, at de økonomiske konsekvenser på flytransportområdet muligvis mindskes, da det seneste kompromisforslag bl.a. indeholder væsentligt længere overgangsordninger på flytransportområdet samt en afgrænsning af, at tilgængelighedskravene kun skal gælde for passagertransport.

Bustransport

Trafikselskaberne har oplyst, at det på det foreliggende grundlag som minimum forventes, at der vil være implementeringsudgifter for trafikselskaberne i størrelsesordenen 98-142 mio. kr. Dertil kommer øgede omkostninger til drift og vedligehold. Det skal understreges, at der for alle parter er tale om usikre estimater som vil komme an på den praktiske anvendelse af direktivet, samt i hvilken grad eksisterende udstyr kan tilpasses, eller om der skal købes nyt udstyr. Rejsekort A/S udgifter i medfør af forslaget er medtaget i ovenstående estimat, men en del af udgifterne hører rettelig til under afsnittet om "Jernbanetransport" nedenfor. Udgifter på fjernbusområdet er ikke medtaget.

Etableringen af en markedsovervågningsmyndighed på busområdet forventes ikke at medføre væsentlige statsfinansielle omkostninger, såfremt denne opgave kan placeres hos Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen, som allerede nu er markedsovervågningsinstans for buspassagerrettighedsforordningen.

Baseret på den aktuelle forhandlingssituation vurderes det, at de økonomiske konsekvenser på bustransportområdet muligvis mindskes, da det seneste kompromisforslag bl.a. indeholder væsentligt længere overgangsordninger på bus-

transportområdet, samt en afgrænsning af, at tilgængelighedskravene kun skal gælde for passagertransport.

Jernbanetransport

Jernbaneoperatørerne har oplyst, at det på det foreliggende grundlag som minimum forventes, at der vil være implementeringsomkostninger for erhvervslivet i størrelsesordenen 74-80 mio. kr. Dertil kommer øgede omkostninger til drift og vedligehold. Estimatet er baseret på tilbagemeldinger fra Banedanmark, DSB, Arriva, lokalbanerne og trafikskaberne. Det skal understreges, at der for alle parter er tale om usikre estimater, som er meget afhængige af, hvordan direktivforslaget i praksis anvendes, samt i hvilken grad eksisterende udstyr kan tilpasses eller om der skal købes nyt.

Etableringen af en markedsovervågningsmyndighed på jernbaneområdet forventes ikke at medføre væsentlige statsfinansielle omkostninger, såfremt denne opgave kan placeres hos Jernbanenævnet, som allerede nu er markedsovervågningsinstans for jernbanepassagerrettighedsforordningen.

Baseret på den aktuelle forhandlingssituation vurderes det, at de økonomiske konsekvenser på jernbanetransportområdet muligvis mindskes i forhold til ovenfor nævnte estimat, da det seneste kompromisforslag bl.a. indeholder væsentligt længere overgangsordninger på jernbanetransportområdet samt en afgrænsning af, at tilgængelighedskravene kun skal gælde for passagertransport.

Byggeri

Forslaget vurderes som udgangspunkt ikke at have statsfinansielle, samfundsmæssige eller erhvervsøkonomiske konsekvenser for byggeriet, da der er tale om en valgfri bestemmelse.

Byggeområdet er i øvrigt et af de områder, som er udgået i det seneste kompromisforslag.

8. Høring

Forslaget har været i almindelig høring hos berørte interessenter, herunder specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold. Hovedindholdet af høringssvarene fremgår af nedenstående.

Danmarks Biblioteksforening: Danmarks Biblioteksforening er generelt enig i de anførte formål, men kan tilslutte sig de synspunkter og betænkeligheder, der anføres i notatet. Der er tale om et direktivforslag med et meget bredt anvendelsesområde, som også kan få betydning for de ydelser, som bibliotekerne tilbyder, fx når det drejer sig om digitale medietjenester. Danmarks Biblioteksforening vil i den forbindelse understrege, at konsekvenserne er uklare både hvad angår e-bogsformidling som eReolen, samt for film og musikformidling via bibliotekerne i Danmark. Danmarks Biblioteksforening kan derfor tilslutte

sig notatets bemærkninger om, at det fremlagte direktivforslag giver anledning til betænkelighed, og at omfanget er uklart.

Dansk Industri (DI): DI kan tilslutte sig regeringens foreløbige generelle holdning til direktivforslaget. Det er DI's opfattelse, at forslaget krav ikke er proportionale med målet og risikerer at føre til betydelige omkostninger for virksomhederne og dermed højere priser og mindre produktudbud for forbrugerne.

DI hæfter sig ved, at definitionerne af "tilgængelige produkter og tjenesteydelser", af "personer med funktionelle begrænsninger", samt af "personer med handicap", jf. direktivforslagets artikel 2, nr. 1, 3 og 4, er meget brede. Det giver anledning til at tro, at de berørte produkter og tjenesteydelser skal tilpasses, så de er tilgængelige for personer med funktionelle begrænsninger og handicaps, uanset graden og karakteren af en funktionel begrænsning eller et handicap. Afhængig af hvordan direktivet konkret vil blive implementeret, kan det betyde, at virksomhederne vil skulle tilpasse produkter og tjenester i et uforholdsmæssigt omfang. Direktivforslaget anerkender tilsyneladende ikke, at der desværre er nogle typer af funktionsnedsættelser og handicaps, som har en sådan natur og karakter, at det - uanset hvor kreativ en virksomhed er - ikke er muligt at tilpasse et produkt eller en tjenesteydelse, så produktet eller tjenesten er tilgængelig for personer med sådanne alvorlige funktionsnedsættelser eller handicaps. Direktivforslaget anerkender heller ikke, at der er nogle produkter og tjenester, som i sin natur ganske enkelt ikke henvender sig til personer med visse funktionsnedsættelser eller handicaps, ligesom der vil være produkter i forskellige prisklasser med forskelligt udstyr.

Forslaget til direktivets artikel 12 giver ganske vist mulighed for, at virksomheden på visse betingelser kan undlade at overholde tilgængelighedskravene, hvis det vil indebære en væsentlig ændring af produktet eller tjenesteydelsen eller medføre en uforholdsmæssig stor byrde for virksomheden. For at imødegå de bekymringer, som DI har nævnt ovenfor, bør det imidlertid også være muligt at indfortolke en modifikation til virksomhedens forpligtelser i udtrykket "den forventede anvendelse", som benyttes i direktivforslagets Bilag I, der beskriver tilgængelighedskravene nærmere. Udtrykket bør efter DI's opfattelse fortolkes under hensyntagen til, at personer med visse former for funktionsnedsættelse eller handicaps kan være helt uden for en virksomheds målgruppe, og at virksomheden derfor må kunne gå ud fra, at disse personer ikke har nogen forventet anvendelse af produktet eller tjenesteydelsen.

En yderligere bekymring ligger i forslaget til direktivets artikel 12.6., hvor en særlig notifikationsprocedure introduceres, hvis produktet ikke lever op til kravene. Et sådant krav om notifikation til alle myndigheder i lande, hvor produktet eller tjenesteydelsen forventes markedsført, synes helt ude af proportioner, især når der sammenlignes med, hvad der kræves i forhold til overholdelse af sikkerhedskrav i fx lavspændingsdirektivet.

Generelt set bør der indføres en artikel, der åbner mulighed for, at produktet, hvis det ikke i sig selv tilbyder de krævede alternative muligheder, kan være kompatibelt med andre produkter, der åbner mulighed herfor.

Danske Handicaporganisationer (DH): DH synes, det er meget positivt, at kommissionen er kommet med sit forslag til et tilgængelighedsdirektiv. Mennesker med handicap møder på nuværende tidspunkt mange barrierer, der gør det meget svært at bidrage i alle samfundets aspekter. Med det rette indhold kan en europæisk "tilgængelighedslov" være med til at ændre dette og sikre tilgængelighed for alle på tværs af grænserne i EU. DH mener derfor, at den danske regering skal støtte initiativet og arbejde for, at det bliver vedtaget.

DH finder det meget positivt, at regeringen støtter direktivets overordnede målsætning om at forbedre adgangen til tilgængelige produkter og tjenesteydelser på det indre marked. DH ser det desuden som meget positivt, at regeringen vil analysere de enkelte dele af forslaget nærmere og ser frem til at se resultatet.

Dog mener DH, at notatet fokuserer meget på ikke at pålægge erhvervslivet unødvendige byrder. DH mener ikke, der er tale om unødvendige byrder. Der er behov for at stille krav til erhvervslivet for at sikre adgang til samfundet for personer med handicap og hermed direktivets overordnede målsætning. Desuden er DH af den opfattelse, at ikke alle tilgængelighedskrav giver ekstra omkostninger eller arbejdsgange, men f.eks. kan handle om en omlægning af arbejdsgange og processer, der efterfølgende resulterer i tilgængelige produkter eller tjenesteydelser. Et "tilgængelighedsdirektiv" vil bidrage til at skabe den fornødne opmærksomhed og viden om tilgængelighed. Her er det også vigtigt at tilføje, at direktivet vil have en gennemførelsesperiode, i hvilken erhvervslivet kan forberede sig på at leve op til kravene.

Direktivets anvendelsesområde kan efter DH's opfattelse med fordel udvides til at omhandle flere områder som bl.a. det bebyggede område, husholdningsprodukter og overnatningsmuligheder. DH mener endvidere, at tilgængelighedskravet i forslaget til direktivets artikel 3 kan forbedres ved at stille krav om, at bygningerne skal være tilgængelige.

Det er endvidere meget vigtigt, at forslaget til direktivets artikel 12, der giver mulighed for, at virksomheden på visse betingelser kan undlade at overholde tilgængelighedskravene, hvis det vil indebære en væsentlig ændring af produktet eller tjenesteydelsen eller medføre en uforholdsmæssig stor byrde for virksomheden, ikke bliver en kattelem. Derfor skal brugen af denne artikel overvåges. DH foreslår derfor nedsættelse af nationale rådgivende brugerorganer, som kan vurdere, om de tilgængeligheds løsninger, som tilbydes, er relevante. Det er endvidere vigtigt, at den dedikerede komité, som skal nedsættes under kommissionen, udsteder klare og dækkende retningslinjer.

Det er vigtigt, at personer med handicap inddrages i standardiseringsarbejdet, der kan føre frem til fælles tekniske specifikationer, som forudsat i forslaget til direktivets artikel 14. Risikoen ved at benytte det i forslaget til artikel 16 foreslåede CE-mærkning er bl.a. selvevalueringen. Desuden er det ikke et mærke, som forbrugere forbinder med tilgængelighed. Der skal derfor iværksættes en form for markedsføring af CE-mærket og tilgængelighed. Markedsovervågningsmyndighedernes oplysninger om erhvervsdrivendes overholdelse af de gældende tilgængelighedskrav skal systematisk gøres tilgængelige for forbrugere. Der skal udvikles et certificeringssystem for tjenesteydelser, der kan sikre, at tilgængelighedskravet overholdes.

Det er endvidere vigtigt, at man i direktivet præciserer, hvordan forholdet er til andre EU-retsakter. Der skal også være et system, der sikrer kontrol med overholdelsen af bestemmelserne i direktivet, så muligheden for som enkeltperson at indbringe en sag for domstolene bliver sidste udvej. Der skal allokeres ressourcer til at håndhæve sanktionerne og til investering i tilgængelighedsrelaterede initiativer. Den foreslåede gennemførelsesperiode på seks år er for lang. Hvis anvendelsesområdet udvides til også at omfatte det bebyggede område, kan perioden derimod forlænges.

Det Kongelige Bibliotek: Det Kongelige Bibliotek er generelt enig i at fremme tilgængelighed. Det Kongelige Bibliotek kan tilslutte sig notatets bemærkninger om, at der er behov for nærmere afklaring og analyse af direktivforslagets anvendelsesområde og begreber.

Det Kongelige Bibliotek er bekendt med, at Statsbiblioteket har afgivet et høringssvar, hvori der gøres opmærksom på, at direktivforslaget vil kunne have konsekvenser for dette biblioteks audiovisuelle medietjenester. Disse tjenester har Det Kongelige Bibliotek som pligtafleveringsinstitution i dag adgang til, og det vil være problematisk, hvis direktivforslaget betyder, at bibliotekets brugere mister denne adgang. Tilgængelighedskrav i forhold til bygninger kan eventuelt også få betydning for Det Kongelige Bibliotek.

Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA): FA vil henstille, at regeringen fastholder, at forslaget ikke må pålægge erhvervslivet unødvendige eller uforholdsmæssige byrder. FA skal i den forbindelse henvise til, at Finansrådet over for Finanstilsynet har vurderet, at forslaget vil medføre merudgifter på mellem 150 og 250 mio. kr. for danske pengeinstitutter. Der er tale om et konservativt skøn. Merudgifter i denne størrelsesorden må forventes at kunne få betydning for beskæftigelsen i finanssektoren i Danmark. Det er vigtigt, at regeringen fortsat er opmærksom på de meget vidtgående økonomiske konsekvenser af forslaget.

Forbrugerrådet Tænk: Forbrugerrådet Tænk hilser direktivforslaget meget velkomment. En række forhold peger i høj grad på et øget og efter Forbrugerrådet Tænks opfattelse nødvendigt og vigtigt fokus på, at samfundet generelt skal

være tilgængeligt for alle forbrugere. Forbrugerrådet Tænk henviser til Danmarks underskrivelse af FN's Handicapkonvention, Kommissionens vedtagelse af en europæisk handicapstrategi 2010-2010 KOM(2010) 636 final, og det forhold, at der i EU er ca. 80 millioner mennesker, der i et vist omfang er ramt af et handicap, og at tallet forventes at stige støt i takt med, at antallet af ældre øges.

For så vidt angår kommunikationsterminaler (computere og telefoner) og kommunikationstjenester, produceres og forhandles de i stigende grad på tværs af grænserne i EU eller af selskaber, der opererer i flere lande. Det vil derfor være af betydning for både selskaber og forbrugere, at der kommer fælles regler om tilgængelighed i EU. Om effekten for forbrugerne er positiv, vil naturligvis afhænge af det niveau for tilgængelighed, der stilles krav om. Men under alle omstændigheder vil fælles krav kunne lede til lavere produktionsomkostninger for de tilgængelighedsskabende elementer i produkter og tjenester. Dermed gøres tilgængeligheden billigere i de lande, der allerede har udbyggede krav, f.eks. i Danmark på visse områder. Og ved at lægge barren højt i direktivet kan man undgå, at danske virksomheder belastes mere end andre europæiske virksomheder. I dag skal virksomhederne, der leverer tilgængelighed, producere efter landenes forskellige lovgivning, men med ét sæt fælles regler i EU kunne det være relevant at få analyseret, hvorledes et sådant direktiv kan skabe arbejdspladser og billigere tilgængelighed gennem at udvide markedet for tilgængelighedselementer.

Statsbiblioteket: Statsbiblioteket er generelt enig i de anførte formål, men kan tilslutte sig de synspunkter og betæneligheder, der anføres i notatet. Der er tale om et direktivforslag med et meget bredt anvendelsesområde, som også kan få betydning for de ydelser, som Statsbiblioteket tilbyder, fx når det drejer sig om audiovisuelle medietjenester. Der er tale om specialdesignede og særudviklede audiovisuelle medietjenester, som det har krævet store it-ressourcer at udvikle, og som stiller særlige udviklingskrav, fordi de særlige tekniske og juridiske behov ikke kan løses på anden måde. Såfremt disse tjenester skal ændres til at opfylde de krav vedrørende audiovisuelle tjenester, som blandt andet er beskrevet i bilaget til direktivforslaget, vil det være så krævende både teknisk og økonomisk, at det ikke skønnes muligt inden for de bevillingsmæssige rammer. Det vil ud fra en umiddelbar vurdering kræve omfattende tilførsel af ressourcer eller opgivelse af tjenesteydelser.

Forslaget kan muligvis også få betydning for Statsbiblioteket på andre områder fx vedrørende e-bøger og e-ressourcer. Tilgængelighedskrav i forhold til bygninger kan eventuelt også få betydning for Statsbiblioteket.

TDC: TDC støtter den foreslåede danske holdning. TDC bemærker, at det uanset bl.a. hensynet til proportionalitet som beskrevet i Artikel 12 er vanskeligt at se begrundelsen endside behovet for, at det foreslåede direktiv skal omfatte telefontjenester. Dette gælder særligt med hensyn til telefontjenester ikke

mindst i lyset af, at udbydere af sådanne tjenester må forventes at få fastsat krav om hensyn til handicappede i det kommende Forsyningspligt-direktiv. Krav om information, som det fremgår af Bilag 1, Afsnit 3, vil således i givet fald kunne betyde en yderligere administrativ byrde uden værdi for brugerne.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Tilgængelighed hører som udgangspunkt under Børne- og Socialministeriet, men det blev besluttet, at Transport-, Bygnings- og Boligministeriet skulle koordinere og forhandle direktivforslaget på regeringens vegne, da forslaget har en væsentlig påvirkning på transportområdet. Transport-, Bygnings- og Boligministeriet er i tæt kontakt med specielt Erhvervsministeriet, Kulturministeriet og Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet, da direktivforslaget også væsentligt påvirkninger disse ministeriers ressortområder.

Indtil for nylig har forhandlingerne om forslaget generelt været kendetegnet ved, at medlemslandene har fokuseret på at forstå forslagets betydning og konsekvenser. Blandt landene har der generelt været opbakning til forslagets formål om at sikre tilgængelighed for personer med et handicap samt et velfungerende indre marked, men majoriteten af medlemslande har også tilkendegivet en overordnet skepsis i forhold til forslagets anvendelsesområde, horisontale tilgang m.m.

I de seneste måneder er flere lande begyndt at give udtryk for deres konkrete holdninger til forslagets forskellige dele, og det står klart, at kun meget få lande støtter Kommissionens forslag. Langt de fleste lande har givet udtryk for, at forslaget er for vidtgående, svært forståeligt og svært at anvende i praksis.

Det tidl. slovakiske formandskab og det nuværende maltesiske har forsøgt at adressere disse udmeldinger i en række kompromisforslag. I det seneste kompromisforslag fra den 24. maj 2017 foreslås bl.a. følgende specificeret og/eller fjernet fra direktivforslaget:

- Audiovisuelle medietjenester udgår af direktivteksten og indsættes i stedet i forslaget til revision af direktivet om audiovisuelle medietjenester. Relateret forbrugsudstyr med avanceret databehandlingskapacitet er fortsat en del af forslaget til et tilgængelighedsdirektiv. Endvidere er adgangstjenester til audiovisuelt indhold indføjet på baggrund af ønske fra en gruppe medlemsstater.
- Det præciseres, at hvis man lever op til gældende passagerrettighedslovgivning, så anses disse krav i direktivet for opfyldt, hvorved usikkerhed om dobbeltregulering undgås.
- Overgangsbestemmelserne er udvidet, således at medlemslandene har mulighed for at tillade, at produkter først skal efterleve tilgængelighedskravene efter 11 år. For selvbetjeningsterminaler er yderligere lagt op til, at disse kan fungere og være i drift indtil udløbet af deres øko-

nomiske brugbare levetid, dog maksimalt 15 år fra forslaget ikrafttræden.

- Tilgængelighedskrav til eksisterende EU lovgivning udgår helt af direktivforslagets anvendelsesområde, dvs. at der ikke længere stilles nye tilgængelighedskrav til Udbudsdirektivet, PSO forordningen, TEN-T forordningen, Koncessionsdirektivet m.m.
- Byggeområdet fjernes helt fra forslaget.
- Mikrovirksomheder undtages fra en række krav til dokumentation etc., samt fra at skulle leve op til tilgængelighedskravene ved e-handel.
- Målgruppen for forslaget er indsnævret til kun at omfatte personer med handicap, og ikke også personer med funktionelle begrænsninger.
- De konkrete tilgængelighedskrav er blevet omformuleret, så de nu er mere overskuelige.
- Definitioner, forståelse og struktur er generelt blevet bedre, om end der stadig er mangler.

Formandsskabet er fuldt fokuseret på, at et kompromisforslag vedr. tilgængelighedsdirektivet kan opnå generel indstilling på EPSCO rådsmødet til juni. En lang række medlemslande har givet udtryk for, at dette ikke er realistisk baseret på den nuværende forhandlingssituation.

Udeståender

I forhold til regeringens holdning til forslaget bevæger forhandlingerne sig i den rigtige retning. Det seneste maltesiske kompromisforslag er således en imødekommelse af en del af de danske synspunkter, hvorfor det formentlig vil medføre en betydelig reduktion af de økonomiske omkostninger, såfremt det nuværende kompromisforslag erstatter Kommissionens forslag.

Der er dog en lang række bestemmelser i kompromisforslaget, som stadig vil medføre meget store økonomiske omkostninger for offentlige myndigheder og virksomhederne, specielt det meget brede anvendelsesområde for forslagets krav til produkter og tjenesteydelser. Der er heller ikke ændret på, at der i bilaget til forslaget fastsættes tekniske krav til, hvad produkter og tjenesteydelser skal kunne fremfor ”funktionelle” krav.

Af andre udestående kan det bl.a. nævnes, at brugen af gennemførelsesretsakter til at fastsætte tekniske standarder til produkter og tjenester ikke er afklaret, at tilgangen med CE-mærkning er uhensigtsmæssig, og at definitionerne og strukturen i forslaget stadig trænger til gennemskrivning med fokus på forståelse.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter helt overordnet intentionerne om at forbedre adgangen til produkter og tjenesteydelser på det indre marked, og regeringen støtter ligeledes den overordnede målsætning om at skabe bedre adgang til varer og tjenesteydelser for personer med et handicap. Kommissionens forslag giver dog an-

ledning til en række betænkeligheder specielt i forhold til de betydelige byrder for erhvervslivet og offentlige myndigheder, som forslaget medfører. *Regeringen lægger derfor betydelig vægt på, at forslagets nationale omkostninger minimeres mest muligt, og at forslaget ikke pålægger erhvervslivet eller offentlige myndigheder nye økonomiske byrder i form af krav til tilgængelighed i forhold til den i dag forventede udvikling.*

Direktivforslagets retsgrundlag

Som nævnt ovenfor under pkt. 5 finder regeringen umiddelbart ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for at tilsidesætte Kommissionens vurdering af, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Forslaget giver dog anledning til en række betænkeligheder, og regeringen er bl.a. overordentligt skeptisk overfor, at der som noget nyt fastsættes fælles materielle EU-regler vedrørende tilgængelighed på byggeområdet. De foreslåede tilgængelighedskrav til byggeområdet er dog valgfri, og baseret på den nuværende forhandlingssituation ser det i øvrigt ud til, at byggeområdet udgår af kompromisforslaget, hvilket også har været en prioritet fra dansk side.

Regeringen konstaterer, at Kommissionen med henvisning til det indre markeds funktion ønsker at regulere en række tjenesteydelser i forslaget, selvom det ikke er entydigt, at der rent faktisk er et indre markedsperspektiv ved en lang række af de nævnte typer af tjenesteydelser. Det er derfor regeringens vurdering, at dele af forslaget bevæger sig på kanten af, hvad der med hjemmel i TEUF artikel 114 kan reguleres for at imødegå handelshindringer på det indre marked, specielt fsva. transporttjenesteydelser.

Regeringen står ikke alene med ovenstående vurdering. Rådets Juridiske Tjeneste udsendte i maj 2016 et notat, hvori de bl.a. vurderer, at art. 114 om det indre markeds funktion kan bruges som hjemmel for forslaget, men at det ikke klart fremgår af Kommissionens egen konsekvensanalyse, hvilke hensyn til det indre marked der begrundes, at transport- og banktjenester skal omfattes af forslaget. Rådets Juridiske Tjeneste anbefaler, at forslagets anvendelsesområde indskrænkes, medmindre der fremlægges en fyldestgørende begrundelse for, hvorfor regulering er nødvendig i forhold til det indre marked. Regeringen mener ikke, at Kommissionen har fremlagt denne fyldestgørende begrundelse. Da det bl.a. er tvivlsomt, om der er et indre markeds perspektiv ved dele af forslagets anvendelsesområde, har regeringen under forhandlingerne af forslaget haft særlig fokus på de omtvistede tjenesteydelser.

”One size fits all” tilgængelighedskrav

Regeringen mener overordnet, at der bør fastsættes mere detaljerede tilgængelighedskrav til de enkelte sektorområder, end der lægges op til i forslaget. Forslaget lægger i kraft af sit brede anvendelsesområde op til at regulere forholdene for en bred kreds af virksomheder, ligesom også dele af den offentlige sektor

bliver berørt. Når tilgængelighedskravene fastsættes ud fra en horisontal "one size fits all" tankegang, som det foreslås i forslaget, bliver kravene meget overordnede og uklare. Dette er uhensigtsmæssigt, da de skal gælde på meget forskellige sektorer, hvor investeringer og tidshorisont varierer fra sektor til sektor.

Transportområdet

Det er regeringens opfattelse, at transportrelaterede tjenesteydelser og produkter forhandles og reguleres bedst inden for den eksisterende ramme, altså i sektorlovgivningen, og at de derfor bør udgå af forslaget.

I forslaget fastsættes der tilgængelighedskrav til en lang række tjenesteydelser og produkter på *transportområdet*. Transportområdet er generelt kendetegnet ved meget store og meget langsigtede investeringer, og det er et område med mange sektorspecifikke forhold, hvor der allerede i dag eksisterer regler om handicaptilgængelighed inden for luftfart, jernbane, bus og søtransport.

Det er tilgangen fra regeringens side, at de tilgængeligheds løsninger, der fastsættes på transportområdet, bør være tilpasset de helt specifikke forhold i sektoren. Det er endvidere afgørende, at aktørerne på transportområdet bliver hørt, og at de økonomiske konsekvenser bliver klarlagt tilfredsstillende. Dertil kommer, at det sikrer overskuelighed og mindsker bureaukrati for aktørerne, når lovgivningen er samlet ét sted, altså i sektorlovgivningen. Regeringen støtter derfor, at anvendelsesområdet i det seneste kompromisforslag indskrænkes til passagerrettet transport, og regeringen vil fortsat arbejde for, at hele transportområdet udgår af kompromisforslaget.

Byggeområdet

Regeringen finder, at bestemmelsen om byggeområdet bør udgå af forslaget. Der er i dag, bortset fra udbudsreglerne m.m., ikke EU-regulering for tilgængelighed på byggeområdet, og Regeringen er generelt skeptisk over for at der som noget nyt fastsættes fælles materielle EU-regler vedrørende tilgængelighed på *byggeområdet*. Til trods for, at bestemmelsen om byggeri i forslaget er valgfri, kan den i praksis skabe et forventningspres til byggeriets tilgængelighedsforhold, hvorfor bestemmelsen helt bør udgå. Regeringen støtter derfor, at byggeområdet ikke indgår i det seneste kompromisforslag.

Energi-, forsynings- og klimaområdet

For så vidt angår *energi-, forsynings- og klimaområdet* arbejder regeringen for, at der i kompromisforslaget findes en hensigtsmæssig balance mellem de byrder, der pålægges tjenesteudbydere på teleområdet og de forventede positive effekter i forhold til tilgængelighed.

Erhvervsområdet generelt

For så vidt angår *erhvervsområdet* arbejdes der for, at kompromisforslaget ikke medfører unødvendige byrder for virksomhederne. Det gælder ikke mindst

i relation til de krav, forslaget stiller i forhold til e-handel og på det finansielle område. Herudover er regeringen kritisk over for, at CE-mærkning stadig er en del af kompromisforslaget, da CE-mærkning er målrettet produktsikkerhed og ikke tilgængelighed, hvorfor regeringen i de fortsatte forhandlinger vil arbejde for at CE-mærkning udgår af kompromisforslaget. Fra dansk side støttes overgangsbestemmelserne i det seneste kompromisforslag, som medfører længere overgangsordninger for produkter herunder selvbetjeningsterminaler. Dette er med til at sikre proportionalitet i direktivets implementering.

Audiovisuelle medietjenester

For så vidt angår audiovisuelle medietjenester finder Danmark det betænkeligt, at der med én retsakt ønskes fastsat grundregler om tilgængelighed for meget forskelligartede tjenester og produkter. Sektorspecifikke tilgængelighedskrav for audiovisuelle medietjenester er allerede omhandlet i direktiv 2010/13/EU (AVMS-direktivet), som er under revision. Fra dansk side ønskes det, at tilgængelighedskrav for audiovisuelle medietjenester adresseres som led i revisionen af AVMS-direktivet, hvilket vil gøre det muligt at tage udgangspunkt i sektorspecifikke problemstillinger og hensyn. De audiovisuelle medietjenesters store samfundsmæssige, demokratiske, uddannelsesmæssige og kulturelle betydning gør en specifik regulering af disse tjenester berettiget, hvorfor regeringen støtter, at det audiovisuelle medieområde er udgået af det foreliggende kompromisforslag.

Alarmpokald og –tjenester

Alarmtjenesten 112 betjentes af offentlige myndigheder, og regeringen anser driften af alarmtjenester for en grundlæggende samfundsopgave, hvis funktion og stabilitet er afgørende for borgernes sikkerhed og velfærd. Regeringen finder det ikke godtgjort, at eventuelle nationale forskelle blandt medlemsstaterne medfører en reel hindring for de grundlæggende friheder eller har en direkte indvirkning på det indre marked. Efter regeringens opfattelse er det derfor ikke entydigt, at der er et indre markedsperspektiv i forhold til den foreslåede regulering af alarmpokald og –tjenester. I øvrigt kan der efter regeringens opfattelse sættes spørgsmålstegn ved, om *offentlige* alarmtjenester er en tjenesteydelse i traktatens forstand. På den baggrund er det regeringens tilgang, at offentlige alarmtjenester ikke bør omfattes af direktivets anvendelsesområde. Såfremt der ikke er opbakning hertil blandt de øvrige medlemsstater, vil regeringen arbejde for en ændring af tilgængelighedskravene til offentlige alarmtjenester for at begrænse de administrative og økonomiske konsekvenser for den offentlige alarmtjeneste 112 mest muligt.

Tilgængelighedskrav til andre EU retsakter

Det er regeringens opfattelse, at tilgængelighedskrav til andre EU-retsakter bør udgå af forslaget. I Kommissionens forslag præciseres det, hvilke tilgængelighedskrav der skal gælde for alle produkter og tjenesteydelser, når visse EU retsakter henviser til tilgængelighed, fx i Udbudsdirektivet, TEN-T forordningen, PSO forordningen m.m. Når der fx i TEN-T forordningen henvises til til-

gængelighed, så er det Kommissionens intention, at det fremover er tilgængelighedskravene i bilag 1 til tilgængelighedsdirektivet, der skal overholdes.

Kommissionen anfører, at den blot ønsker at præcisere allerede gældende tilgængelighedskrav, men i praksis så skabes der nye forpligtelser, idet tilgængelighedsforpligtelserne i de pågældende retsakter i dag ikke tolkes så bredt og detaljeret, som der foreslås i tilgængelighedsdirektivet. Oftest tolkes de meget overordnet, hvilket også har været hensigten ved fastsættelsen af reglerne.

Regeringen er meget betænkelig ved Kommissionens forslag om, at regulering af tilgængelighedskrav i andre EU retsakter skal være omfattet af forslaget, og regeringen støtter derfor, at kravene til andre EU-retsakter er udgået af det seneste kompromisforslag.

Fastsættelse af detaljerede standarder og specifikationer

Regeringen vil arbejde for, at medlemsstaterne og virksomhederne skal involveres i langt højere grad end foreslået ved fastsættelse af detaljerede standarder og specifikationer. Udfordringen er, at i følge forslaget kan Kommissionen løbende gennem gennemførelsesretsakter præcisere de tekniske standarder og specifikationer, som forslagets bilag 1 fastsætter. Dette betyder, at én enkelt komite under Kommissionen vil skulle beskæftige sig med hele direktivets anvendelsesområde, og at medlemsstaternes indflydelse på retsakten mindskes, hvilket regeringen ikke finder hensigtsmæssigt.

Valgfrihed vedr. opfyldelse af tilgængelighedsforpligtelsen

I det seneste kompromisforslag er der arbejdet med, at de konkrete tilgængelighedskrav er mere overskuelige og anvendelige, hvilket regeringen støtter. Regeringen finder, at det bør fremgå, at hvis andre teknologier eller tiltag kan opfylde samme funktion, som beskrevet i forslaget, så bør dette opfylde tilgængelighedsforpligtelsen. Dette skyldes, at der i forslaget og det tilhørende bilag er en række tekniske og funktionelle krav, som produkter og tjenesteydelser skal opfylde. Den teknologiske udvikling går imidlertid stærkt. Derfor bør der være fokus på, at der ikke fastsættes krav, som i mellemtiden bliver overhalet inden om af den teknologiske udvikling.

Fokus på funktionelle krav frem for tekniske specifikationer og beskrivelser er ikke alene med til at forhindre regulering, der overhales af begivenhedernes gang, det kan tilmed have den afledte effekt, at en større dynamik og fleksibilitet omkring udvikling af tilgængelighedsteknologi kan betyde bedre og billigere løsninger for de handicappede og i øvrigt understøtte den teknologiske udvikling. Dette vil også være i de handicappedes interesse, da de ikke er tjent med tilgængelighedstiltag, der hurtigt forældes. Morten Løkkegaard foreslår i øvrigt noget lignende i hans rapport om forslaget til Europa Parlamentet.

Opsamling

Regeringen hilser det velkomment, at der med det foreliggende kompromisforslag lægges op til, at anvendelsesområdet for forslaget indskrænkes, at der fastsættes længere overgangsordninger, og at de økonomiske konsekvenser dermed

ser ud til at kunne mindskes betydeligt. Regeringen mener dog, at kompromisforslaget bør modificeres yderligere, hvilket vurderes realistisk når der ses på tilkendegivelserne fra majoriteten af de andre medlemslande.

Side 34/34

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt grund og nærhedsnotat d. 7. januar 2016 samt supplerende grund- og nærhedsnotat d. 22. januar 2016. Der er forud for EPSCO rådsmøde d. 16. juni 2016 oversendt samlenotat d. 2. juni 2016 og revideret samlenotat d. 7. juni 2016. Der er forud for EPSCO rådsmøde den 8. december 2016 oversendt samlenotat den 17. november 2016.